

**ПРОГРАМА РОЗВИТКУ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«СЄВЄРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ
ДІТЕЙ»**

на 5 років з вересня 2021р. по вересень 2026р.

Паспорт

1	Причина, за якою розроблено Програму	Для конкурсу на призначення керівника комунального закладу «Северодонецька міська бібліотека для дітей»
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Закон України «Про культуру», Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури»
3	Розробник Програми	Ковальова І.В.
4	Відповідальний виконавець Програми	Ковальова І.В.
5	Учасники Програми	Ковальова І.В., відділ культури Северодонецької міська військово-цивільна адміністрація Северодонецького району, комунальний заклад «Северодонецька міська бібліотека для дітей»
6	Термін реалізації Програми	з вересня 2021р. по вересень 2026р
7	Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Міський бюджет, з можливістю залучення позабюджетних коштів

1. Загальні положення Закладу

Комунальний заклад «Северодонецька міська бібліотека для дітей» - публічний спеціалізований, інформаційний, культурний, освітній заклад, що має упорядкований фонд документів і надає їх у тимчасове користування фізичним та юридичним особам, заснований на комунальній формі власності.

- Власником КЗ СМБД є Северодонецька міська територіальна громада в особі Северодонецької міської ради, повноваження якої здійснює Северодонецька міська військово-цивільна адміністрація Северодонецького району Луганської області.

Вищим органом управління від імені Северодонецької міської територіальної громади є Северодонецька міська військово-цивільна адміністрація Северодонецького району Луганської області, яка здійснює повноваження Северодонецької міської ради.

Орган управління і головний розпорядник коштів - Відділ культури Северодонецької міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області.

КЗ СМБД підзвітний і підконтрольний Северодонецькій міській військово-цивільній адміністрації Северодонецького району Луганської області, відділу культури Северодонецької міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області.

Комунальний заклад «Северодонецька міська бібліотека для дітей» у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства культури та інформаційної політики України, іншими нормативно-правовими актами, рішеннями Северодонецької міської ради, її виконавчого комітету, розпорядчими актами її виконавчих органів, наказами та розпорядженнями керівника Військово-цивільної адміністрації міста Северодонецьк Луганської області, розпорядчими актами керівника Северодонецької міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області, наказами Управління культури, національностей, релігій та туризму Луганської обласної державної адміністрації, наказами відділу культури Северодонецької міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області, Фонду комунального майна Северодонецької міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області та цим Статутом.

Заклад здійснює реалізацію прав громадян на бібліотечне обслуговування,

забезпечення загальної доступності до інформації та культурних цінностей, що збираються, зберігаються та надаються в тимчасове користування бібліотеками.

КЗ СМБД є бюджетною неприбутковою організацією і здійснює некомерційну господарську діяльність.

Заклад є установою культури, яку створено з урахуванням соціально-економічних, культурно-освітніх потреб територіальної громади міста Северодонецька згідно з соціальними нормативами, встановленими відповідними органами державної влади.

Основна мета діяльності КЗ СМБД – створення умов для реалізації прав дітей на вільний доступ до інформації, задоволення і формування їх бібліотечних, бібліографічних, інформаційних, культурно-освітніх і духовних потреб.

Основними завданнями Закладу є:

- формування, зберігання і надання в користування найбільш повного зібрання інформації, здійснення загальнодоступного бібліотечно-бібліографічного, інформаційного, консультативного обслуговування читачів і організаторів дитячого читання (вчителів, вихователів, батьків та інших); сприяння відродженню та збереженню національних, культурно-історичних традицій;
- сприяння формуванню правової культури населення та розповсюдження інформації з питань місцевого самоврядування;
- формування фондів краєзнавчих та місцевих видань.

З метою виконання завдань, що стоять перед КЗ СМБД потрібно:

- проводити організацію та формування літератури для дітей, спеціалізованого фонду психолого-педагогічної, методичної, економічної, юридичної літератури для організаторів дитячого читання (вчителів, вихованців, батьків);
- надавати користувачам усіх вікових категорій гарантований мінімум бібліотечних умов для використання будь-яких частин бібліотечного фонду;
- забезпечувати свободу вибору творів друку та інших документів у поєднанні з цілеспрямованим формуванням читацьких потреб;
- здійснювати облік, зберігання та використання документів відповідно до правил, затверджених Міністерством культури і туризму України, встановлених стандартів, нормативних документів;

- забезпечувати наукову обробку і систематизацію, розкриття фондів на різних носіях інформації;
- створювати каталоги, бази і банки даних про склад фондів, надавати право користуватися довідково-бібліографічним апаратом усім користувачам бібліотеки;
- забезпечувати загальнодоступність до бібліотечних фондів і безкоштовне надання основних бібліотечно-бібліографічних послуг;
- залучати до систематичного читання дітей, вести роботу з формування культури читання, розвитку читацьких інтересів;
- організовувати змістовне дозвілля, роботу клубів, гуртків за інтересами;
- здійснювати бібліотечне, довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування користувачів різними формами (абонементи і читальні зали, МБА);
- надавати додаткові (сервісні) послуги на платній основі згідно чинного законодавства України;
- узагальнювати досвід роботи бібліотеки, вживати заходи щодо підвищення кваліфікації бібліотечних працівників;
- вести облік та планування роботи бібліотеки.

Заклад має філію. Рішення про створення філій приймається Закладом після погодження з місцевими органами виконавчої влади питань про надання приміщення, забезпечення фінансування, обладнанням тощо.

2. Мета та основні завдання Програми

Метою Програми є створення умов для розвитку бібліотечної справи КЗ СМБД шляхом реалізації комплексу заходів, спрямованих на забезпечення конституційного права громадян на доступ до інформації, зміцнення матеріально-технічної бази бібліотеки, збереження Державного бібліотечного фонду та всебічне сприяння розвитку інформаційного, науково-технічного, економічного і культурного потенціалу міста.

3. Визначення проблем, які стоять перед бібліотеками України

Інформація – найважливіший стратегічний ресурс розвитку суспільства. Якісне формування інформаційної інфраструктури країни – запорука високого рівня розвитку її наукового, технологічного й культурного потенціалу, воно є неможливим без загальнодоступних бібліотек.

Однак протягом останніх років спостерігається зростання негативних тенденцій, що деструктивно впливають на розвиток бібліотечної справи. Успішний розвиток і функціонування бібліотеки на нинішньому етапі ускладнює ряд **проблем**. Основна з них полягає у невідповідності ресурсного забезпечення тих основних завдань і функцій, що стоять перед бібліотеками. Відсутня стабільна система фінансування бібліотек у обсягах, достатніх для ефективної діяльності і розвитку. Потребують негайного вирішення такі проблеми, як:

- незадовільний стан матеріально-технічної бази бібліотек: більшість приміщень потребують ремонту, гостро відчувається брак необхідного устаткування, оргтехніки, меблів тощо, обладнання та техніка не відповідає сучасним вимогам обслуговування користувачів і збереження бібліотечних фондів;
- комплектування фондів бібліотек, що обслуговують дітей. Документний фонд бібліотеки зобов'язаний відповідати критеріям відбору найбільш якісної літератури та інших документів для дітей, в повній мірі відображаючи різноманітність поглядів, точок зору, що склалися у суспільстві. Головним критерієм формування такого фонду є відповідність потребам дітей, забезпечення їх інтелектуальних, духовних, освітніх та інших запитів. Фактично, фонди бібліотеки на 70 % укомплектовані застарілою літературою, до 1990 року видання. Фонди зношуються, процес вибуття книг з фондів перевищує обсяги нових надходжень, відсутнє повноцінне комплектування новими виданнями, електронними ресурсами. Адже ті кошти, які виділяються за державними програмами, не вирішують проблему в повному обсязі;
- недостатній рівень інформатизації бібліотек. Значна їх частина уже має комп'ютери, але кількість і якість роботи техніки не дають можливості бібліотекам, що обслуговують дітей, бути рівноправними партнерами та входити в корпоративні мережі, аби таким чином забезпечити своїм користувачам доступ до інформації;

- недостатні темпи та відсталість впровадження інформаційних технологій у бібліотеках, що ускладнює або унеможлиблює виконання виробничих процесів та обслуговування користувачів на сучасному рівні;
- актуальним питанням, яке потребує об'єднання бібліотечних зусиль, залишається також створення якісних рекомендаційних списків кращих Інтернет-ресурсів для дітей. Саме спільна робота зацікавлених бібліотек може надати можливість відбору, систематизації і, найголовніше, постійної перевірки інформаційних змістовно насичених ресурсів, що будуть корисними і дітям, і вчителям, і батькам;
- невідповідність кадрового забезпечення бібліотек, а саме: старіння кадрів, недостатня кількість кваліфікованого персоналу для реалізації сучасних напрямів діяльності бібліотек. На жаль, чіткої державної системи забезпечення бібліотек кадрами немає;
- відсутність національних проектів та дослідницьких програм, що підтримуються державою, спрямованих на розвиток єдиного інформаційного простору в Україні та інтеграцію в глобальний інформаційний простір

Відсутність гарантованого фінансування галузі культури з міського бюджету не тільки згубно впливає на престиж бібліотеки, але перш за все знижує якість культурного та інформаційного обслуговування мешканців міста.

Відтак бібліотеки і територіальні громади не мають сьогодні реальних шансів заповнити штучний інформаційний вакуум, важлива інформація залишається для значної частини населення недоступною.

4. Аналіз факторів впливу на проблеми КЗ СМБД

Сьогодні бібліотечно-інформаційне обслуговування читачів-дітей здійснюють всі бібліотеки міста. Але саме дитяча бібліотека охоплює більшу кількість дитячої читацької аудиторії. Послугами бібліотеки щороку користується близько 8000 читачів, серед яких 5300 – читачі-діти віком до 15 років. Фонди бібліотеки складають приблизно 62 600 примірників. Кількість відвідувань бібліотеки - 75 тисяч на рік.

5. Слабкі сторони роботи КЗ СМБД

Приміщення бібліотеки потребують ремонту, меблі зношені, не сучасні, не має спеціально обладнаних кімнат для дитячого дозвілля з дитячими іграшками та килимами.

Відсутні громадські читацькі ради та волонтери.
Недостатнє комплектування фондів.
Невідповідність кадрового забезпечення бібліотеки
Дитяча бібліотека недостатньо займалась грантовою проектною діяльністю, тому не має досвіду в цій роботі.

6. Потреби в досягненні мети

- впровадження у діяльність бібліотек сучасних інформаційних технологій, наближення до світових стандартів інформаційної культури суспільства;
- раціональне поповнення фондів бібліотеки;
- створення сприятливих умов для збереження фондів на різних носіях інформації;
- покращення стану матеріально-технічної бази бібліотек;
- створення оптимальних умов для реалізації бібліотеки своїх соціальних та інформаційних функцій;
- активізація діяльності бібліотеки з вирішення інформаційних та комунікативних потреб територіальних громад міста.

7. Загрози, які не залежать від КЗ СМБД

Недостатнє фінансування заходів щодо утримання бібліотеки та розвитку її матеріально-технічної бази з міського бюджету.

Бракує розуміння окремих органів місцевого самоврядування ролі бібліотек як інформаційних та просвітянських центрів для територіальної громади.

Комплектування бібліотеки залежність від інфляційних процесів (подорожчання друкованої та електронної продукції, поштових послуг);

Відсутні безкоштовні курси підвищення кваліфікації.

8. Матеріальні ресурси для реалізації

КЗ СМБД є неприбутковою бюджетною організацією, тому фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету. Під час роботи Програми треба вжити заходів залучення до реалізації Програми позабюджетних коштів.

Підвищити творчий потенціал колективу для впровадження більшої кількості інноваційних технологій, направити зусилля на оволодіння навичками роботи на комп'ютері працівників бібліотеки.

9. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання та вирішення проблеми.

Програма спрямована на вирішення проблем, що протягом останніх десятиліть гальмують стабільний розвиток бібліотечної справи дитячої бібліотеки.

Реалізація основних напрямків Програми дасть змогу забезпечити ефективне здійснення розвитку бібліотечної справи в у період з 2021 до 2026 року шляхом:

1) забезпечення соціально-економічних та організаційних умов для ефективної діяльності бібліотеки, що передбачає:

– контроль з боку органів місцевого самоврядування щодо виконання Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»;

– збереження та розвиток бібліотеки, недопущення її ліквідації, недоцільної реорганізації та перепрофілювання її діяльності;

– здійснення структурної перебудови бібліотеки з метою реалізації її соціальної місії, інформаційно-комунікативних та культурних функцій;

2) організації бібліотечно-інформаційного обслуговування населення, що передбачає:

– популяризацію книги та бібліотеки, заохочення до читання через творчо-комунікативні заходи;

– всебічне сприяння освіті та навчанню, розвитку інформаційної грамотності населення, збереження інтелектуальної спадщини нації;

– підвищення рівня інформованості мешканців мікрорайону та міста про інформаційні можливості бібліотеки через сайт, веб-сторінки, засоби масової інформації;

– всебічне залучення до читання дітей, підлітків та сприяння розвитку творчих здібностей підростаючого покоління, удосконалення роботи з обдарованими дітьми;

– забезпечення відповідних умов доступу до інформації людям похилого віку та людям з обмеженими фізичними можливостями;

3) поповнення бібліотечних фондів, а саме:

- забезпечення необхідним мінімумом вітчизняної та зарубіжної книжкової продукції;
- забезпечення необхідним мінімумом періодичних видань;
- забезпечення поповнення фондів документами на електронних носіях інформації;

4) забезпечення збереження бібліотечних фондів, що передбачає:

- забезпечення дотримання нормативних умов зберігання документних ресурсів;

5) комп'ютеризації та автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів, а саме:

- впровадження новітніх інформаційних технологій в обслуговування населення, автоматизація та комп'ютеризація бібліотечно-бібліографічних процесів;
- удосконалення інформаційно-бібліографічного обслуговування населення за допомогою створення електронних баз даних;

6) зміцнення та розвиток матеріально-технічної бази бібліотек, а саме:

- модернізація та оновлення технічного устаткування, бібліотечної техніки, придбання сучасних бібліотечних меблів;
- утримання приміщення бібліотек в належному стані (реконструкція, капітальний ремонт);

7) організувати підвищення фахової кваліфікації кадрів, що передбачає:

- підвищення кваліфікації бібліотечних працівників та обмін досвідом між книгозбірнями;
- сприяння участі бібліотеки у конкурсах на отримання грантів на впровадження нових технологій у практику бібліотеки;
- введення до штатних розписів бібліотек фахівців з комп'ютеризації та автоматизації бібліотечних процесів.

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів міського бюджету. Конкретні обсяги фінансування на реалізацію заходів Програми за рахунок місцевих бюджетів визначаються щороку під час їх затвердження.